

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
popoldan.

Čredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bela. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna peti-
vrstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razglasi in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust.

Posamezna šte-
40 vinar.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K,
za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Produkcija premoga.

Govor sodr. Ant. Kristana v narodnem predstavništvu dne 5. junija.

Predmet, ki ga je spravila inter-
pelacija o produkciji premoga na
dnevni red, je zelo važen. Gospod
interpelant vprašuje med drugim,
kaj hoče gospod minister ukreniti,
da se zviša produkcija premoga in
tako odstrani nevarnost, ki preti na-
šemu narodnemu gospodarstvu.

Gospod minister je odgovoril, da
je od aprila dalje produkcija pre-
moga znatno dvignila, in sicer samo
v Sloveniji od 200 vagonov na 360,
celo na 380 vagonov dnevno. Podal
je nekaj podatkov, glede produkcije
premoga v Bosni, Hrvaški in Srbiji.
Odgovor pa je nepopoln. Meni se
zdi, da bi bilo itak treba vse to
precej reorganizirati, kar se je na
tem polju dosedaj storilo. Slučajno
sem jaz v pokrajinski vladi za Slove-
nijo oni, ki je imel zadnje mesece
opraviiti več ali manj s produkcijo
premoga, in se moram še sedaj pe-
čati s vprašanjem, kako bi se pro-
dukcija kolikor toliko dvignila. To-
da ena stvar je, ki nam ovira naše
delo, namreč — sklepi centralne
vlade v Beogradu. Dne 20. maja t. l.
je namreč beogradska vlada, ne da
bi nas zaslislala, ne da bi zaslislala
osrednji montanistični urad v Ljub-
ljani, enostavno preukucnila vse naše
dosedanje korake in odredila čisto
novo razdelitev premoga. Mi smo
razdeljevali do tedaj vso produkcijo
premoga v Sloveniji po nastopnem
ključu:

36½% celotne produkcije je do-
bila južna železnica, ki vozi po celi
Sloveniji in Hrvaški do Siska, (to je
dnevno 73 vagonov); državna že-
leznica je dobila toliko, kolikor rabi,
namreč 8½% celotne produkcije (17
vagonov dnevno), državna želez-
nica na Hrvaškem in v Slavoniji tudi
toliko, kolikor je zahtevala, namreč
16½% celotne produkcije ali dnevno
33 vagonov; srbskim državnim
železnicam se je pošiljalo v Zemun
12% celotne produkcije (24 vago-
nov dnevno). Dalje smo dajali hr-
vaški industriji 17:75% celotne pro-
dukcije (35½ vagona dnevno). Nam
je ostalo za domačo industrijo v
Sloveniji 31%, to je kakih 60 vago-
nov dnevno.

Ta razdelitev se je izvršila po
dogovoru s tozadevnimi faktorji.
Ključ za množino premoga, ki ga
dobi n. pr. industrija v Hrvaški in
Slavoniji, se je določil na temelju to-
zadevnih razgovorov, istotako se je
določila potem razgovora količina
premoga za hrvaške železnice. Naši
uradi so torej razdelili premog ta-
ko, kakor so želeli interesi in ka-
kor je bilo prav.

Dne 20. maja pa pride ukrep mi-
nistrskega sveta: Južni železnici se

daje odslej samo 18% produkcije,
državnim železnicam 12%, srbskim
12%, za industrijo na Hrvaškem
15%, za industrijo v Sloveniji 15%.
Na podlagi tega sklepa dobi torej
industrija v Sloveniji mesto dose-
danih 60 vagonov dnevno samo 30
vagonov. Tudi južna železnica, ki je
za nas najvažnejša proga, dobi
mesto 73 vagonov odslej samo 35
vagonov dnevno itd.

Ko sem vprašal pri kompetent-
nih faktorjih, kako pride ministrski
svet do tega in kdo je to razdelitev
predlagal, mi reče šef-ministrstva
za šume in rude: »Neznam. Nikdo
ne ve povedati, kako je prišlo do te-
ga. Vem tudi, da odslej ne bo več
ministrstvo za rudarstvo razpolo-
galo s premogom, ampak minist-
stvo saobračaja. Nekega dne je pri-
šel v Ljubljano gospod Matič, ki se
je legitimiral kot uradnik minist-
stva saobračaja, da prevzame vso
razdelitev celotne produkcije pre-
moga v Sloveniji. Vprašali smo ga,
kako pride beogradska vlada do te-
ga, da napravi anarhijo v že ureje-
nih razmerah. »Tako je zaklju-
čeno!« Vprašali smo dr. Antula, sek-
cijskega šefa v ministrstvu za rude:
»Kako ste prišli do tega?« Odgo-
voril mi je: »Neznam. Mene ni-
le niko pitao.«

Gospodje, o tako važnih stvareh
se sklepa, ne da bi se vprašalo za
svet ministrstva za rude. To se ne
sme več dogajati. Če hočemo, da se
bo naša produkcija premoga dvig-
nila, se mora sodelovati z vsemi
kompetentnimi faktorji, ki pridejo v
poštev. Če smo mi delali razdelje-
valni predlog za mesec maj ali april,
smo ga napravili vedno na temelju
dogovora, na temelju resnične po-
trebe. To pa, kar je napravil mini-
strski svet, se je sklenilo kar tja-
vendan, ne da bi se zaslislali kompe-
tentni organi, ki so imeli na tem
polju izkušnjo in ki so poznali vso to
produkcijo.

Jaz mislim, da je napaka v tem,
da ni ministrstvo za rude vzelo cele
premogovne akcije v roko tako, ka-
kor bi bilo treba. Jaz pogrešam pri
ministrstvu za rude enega oddelka:
tako imenovan montanistični cen-
tralni urad, ki bi imel svoje fili-
jalke v Zagrebu, Zadru, Ljubljani,
Sarajevu in Beogradu in ki bi skušal
dvigniti produkcijo premoga res ta-
ko, kakor je treba. Jaz vem, da na
Hrvaškem cela vrsta premogovni-
kov stoji; ljudje ne vedo, kaj bi de-
lali, ker ni od nikoder nobene in-
icijative in ker ministrstvo za rude
ne odgovori na nobeno vprašanje
tako, kakor bi bilo treba. Prav tako
je v Bosni.

Vem, da se med vojsko produk-
cija premoga ni mogla dvigniti; kajti
med vojsko so šli v rudnike delat
kmetijski sinovi, da so se izognili voj-
ni obveznosti. Ti so se vrnili ob raz-
sulu Avstrije nazaj na svoje kmetije
in pustili naporno rudarsko delo.
Prehrana rudarjev je bila slaba, zato
tudi njih delavna moč ni bila taka
kakor v dobi pred vojsko, ko je bilo
razmeroma vsega dovolj.

Med vojno se je delal v rudnikih
tako imenovani »Raubbau«, ker se ni šlo
za to, da bi se delalo sistematično
v že načrtih rovin in iskalo nove
žile, ampak se je šlo samo za tem,
da se velike izkopije.

Razume se samoobsebi, da je
materijal v rudnikih, ki se je rabil 4
leta vojne (oni vozički in druge rud-
niške priprave), takorekoč popolno-
ma obrabljen; med vojsko je manj-
kalo v rudnikih vseh mogočih po-
trebščin: delalo se je s takozvanimi
»vojnim oljem« (»Kriegsöl«) ter dru-
gimi vojnimi surogati, ki so razjedali
železje.

Na vse te stvari bi moral paziti,
kakor rečeno, en organ: centralni
montanistični urad za celo kralje-
vino Srbov, Hrvatov in Slovencev.
Tega urada manjka; tak urad se bo
moral ustanoviti kot rezultat te in-
terpelacije. To je v interesu nas
vseh, ker vemo, kako hudo je, če
smo s premogom tako slabo pre-
skrbljeni kakor smo bili v prvih me-
secih naše nove države.

Ena točka pa, ki jo je gospod in-
terpelant poudarjal, se mi ne zdi
prava: to je namreč neprestano hu-
skanje proti nemškim in sploh dru-
gorodnim uradnikom v naših krajih.
Mi smo danes narodno edinstvena
država, toda v tehničnih strokah bo-
mo navezani še dolgo na tuje urad-
ništvo in bomo morali vabiti k nam
tuje inženirje, pa naj bodo Nemci ali
Čehi ali kdor si bode, ker bomo ra-
bili tehnično izobraženi ljudi, ka-
koršnih med lastnimi državljani še
nimamo dovolj. Mislim, da je popol-
noma napačno, če navajamo danes
take momente kot vzrok, zakaj se
produkcija ne dvigne. Jaz sem po-
polnoma prepričan, da se naši inžen-
irji, pa naj si bodo nemške ali ka-
tere koli narodnosti, brez izjeme tr-
dijo v polni zavesti svoje dolžnosti
za povzdigo naše industrije. Tiste
ljudi, ki so med vojno iz nacionalne
mržnje delali drugače, je delavstvo
samo na dan prevrata spodilo. Toda
oni uslužbenci, ki jih je delavstvo
pustilo, so delali ves čas marljivo in
so dosegli rezultate, o katerih je
pripovedoval gospod minister.

Mislim tedaj, da ni prav, če go-
vorimo o povzdigi našega rudar-
stva, pa obenem udarjamo po inžen-
irjih tuje narodnosti. Kajti, gos-
podje, mi moramo eno vedeti: v
naši državi imamo približno 50 pre-

mogovnikov, a imamo komaj 50
svojih rudarskih inženirjev v celi
kraljevini SHS. Mi nimamo nobene
montanistične visoke šole; naše
mlade akademike podljo iz Leobna
domov. Ustanovili smo sicer rudar-
sko šolo za vzgojo paznikov in de-
lovodij v Celju, da dobimo vsaj
osobje, ki bo porabno za nadzoro-
vanje dela v rudnikih. Do lastnega
naraščaja rudarskih inženirjev je pa
še daleč! Zato ta točka v govoru
gospoda interpelanta po mojem mne-
nju ni bila srečna.

Jaz sem mnenja, da ima da-
našnja debata ta namen, da pokaže
ministru za rudarstvo važnost vpra-
šanja o povzdigi produkcije. Glede
Slovenije ni treba imeti v tem oziru
nobenega strahu. Pri nas se je na-
pravilo vse, kar je bilo zaenkrat
mogoče. Več se sedaj ne da storiti,
ker ne moremo samo producirati,
ampak moramo tudi vse rove spravi-
ti v red, da bo mogoče v prihod-
nosti producirati sistematično. De-
lavstva imamo dovolj, zlasti ker so
zadnji čas Nemci odslovili naše ru-
darje na Vestfalskem in nam jih po-
slali domov. Isto se je zgodilo tudi
našim delavcem v leobenem in
segrabenskem revirju na Zgornjem
Stajerskem. Pač pa je treba nekaj
ukreniti na Hrvaškem, ker se tu pre-
malo dela; prav tako tudi v Bosni.
V Bosni se je začelo delati po in-
terpelantovem receptu, da se je nam-
reč več »strancev« strokovnjakov
izgnalo, mesto da bi se bili še novi
privabili v deželo, ker se nujno ra-
bilo. Isto velja o Srbiji.

Če hočemo dvigniti produkcijo
premoga, ima važno besedo tudi gos-
pod minister saobračaja, ki naj skr-
bi za red na železnicah in gleda na
to, da bodo vagoni, v katerih se je
odpeljal premog iz rudnikov, tudi
prišli nazaj. Če pri indennitetni de-
bati sem poudarjal, da na Hrvaškem
mnogo premogovnikov zato ne more
več producirati, ker imajo predori
stotine in stotine vagonov premoga,
a ni vagonov, da bi se izkopani pre-
mog sproti odvažal. Isto sem kon-
statiral tudi na podlagi brzojavke iz
Ljubljane, da namreč hrvaške želez-
nice 800 vagonov niso vrnille nazaj
v Trbovlje in da produkcija v trbo-
velskem premogovniku trpi radi
tega, ker je treba čakati na vagon.

Vprašanje o produkciji premoga
je zelo važno in mu je treba posve-
titi vso pozornost tudi radi tega, ker
bo od zadostne produkcije premoga
tudi odvisna povzdiga naše indu-
strije. Če pa mi ne povzdignemo
domače industrije in ne napravimo
novih tovarn, potem gorje naši dr-
žavi! Tovarne se pa morejo povzdigi-
niti samo tedaj, če imajo na razpo-
lago dovolj premoga in lahko delajo
s polno paro. Ne sme se pa postopati
tako, kakor dela naš ministrski svet.

ki je znižal dne 20. maja t. l. količino
premoga za industrijo v Sloveniji
od 60 vagonov dnevno na 20 vago-
nov. Ministrski svet je pomislil na
to, da mi zalagamo s premogom tudi
take industrije, ki delajo noč in dan
in ki morajo delati noč in dan. Tako-
zvane Martinove peči morajo brez-
pogojno dobiti toliko premoga, kolik-
or ga potrebujejo. Njim se potreba
ne more znižati na polovico. Če se
tam pokuri v gotovem času samo 5
vagonov premoga mesto 10, ki jih
zahteva pravilni obrat, se je zavrnilo
še teh 5 vagonov, ker Martinove pe-
či ne morejo obratovati brez nat-
tančno določene količine premoga.
Naš ministrski svet v Jugoslaviji
vlada sicer precej absolutistično, a
vendar nima take absolutistične mo-
či, da bi mogel ukazati Martinovi
peči, naj funkcionirajo n. pr. mesto z
10 vagoni premoga s porabo samo 5
vagonov. (Veselosť.)

Tako se ne sme delati, ampak
vsak sklep ministrskega sveta mora
temeljiti na praktičnih izkušnjah,
vsaka stvar, ki jo napravijo tu v
Beogradu, mora imeti praktičen
zmesel.

Zato se čudim, da se ministrstvo
za rudarstvo ni uprlo proti sklepu
ministrskega sveta, ki je odredil, da
dobi razdelitev premoga v Sloveniji
minister saobračaja v roko. Kako
pride minister saobračaja do tega,
da bo razdeljeval premog industri-
ji? Saj ni trgovec! To je stvar mi-
nistra za rudarstvo. Minister sa-
obračaja ima samo reči: »Prijetelj
minister rudarstva, jaz rabim za že-
leznice v Sloveniji toliko in toliko
premoga, za železnice na Hrvaškem
in v Slavoniji toliko itd. To mi ti
preskrbi!« Drugače on nima napa-
viti. Tukaj pa sklene ministrski
svet: »Ti, minister saobračaja, ti
imaš dosti opraviti že z vagoni, bōš
skrbel še za razdelitev premoga ter
ga oddal trgovini in industriji.« Clo-
vek bi rad videl, kaj pa je potem
posel ministrstva za rudarstvo ali
onega za trgovino in obrt.

Taki sklepi ministrskega sveta
nasprotujejo temu, kar hoče doseči
interpelant; zato bi bilo potrebno,
da opozori dva ministra svojega kluba,
naj uplijeta pri vladi, da se taki
sklepi ne bodo več delali.

Gospodje! Vzemite stvar z vso
resnostjo! Tudi gospoda ministra za
rudarstvo bi prosil, naj se upostavi
v Sloveniji glede razdelitve premo-
ga zopet razmere, kakor je bilo pred
20. majem. Prepričan sem, da bo-
mo imeli v juniju manjšo produkcijo
premoga nego v maju, ker je naš
montanistični urad v Ljubljani, ki je
vodil doslej vse delo, potisnjen v
stran in se je umaknil gospodu Ma-
tiču, ki pa po mojem prepričanju ne
bo mogel zadostiti svoji nalogi.

LISTEK.

Av gust Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.
(Dalle.)

in zre bolešno v opazovalca s svojimi globo-
kimi očmi. Koliko pisem »Mojim prijateljem«
sem napisal pred to sliko, ki sem jih naslednji
dan odposlal na naslov gospoda barona! To je
bila ta čas edina uporaba mojega književnega
talenta. V ta pisma sem položil vso svojo dušo.

Da bi upotil tega izgrešenega umetniškega
duha v pravo smer, sem svetoval baronici, naj
poišče svojim poetičnim domišljijam izhoda v
literarni obliki. Prinesel sem ji bil mojstrska
dela vseh slovstev in ji na podlagi pregledov,
razlaskanjev in razkrojitev, ki sem jim dodal na-
svete in praktična navodila, podal prve neob-
hodno potrebne pojme o pesniški kompoziciji.
Za to se je zanimala v manjši meri, ker je že
takoj sploščala dvomila, da bi bila množina
umetnosti pisanja. Odvrnil sem ji, da je vsak
naobrazen človek zmožen pisanju; da zna na-
pisati vsaj pismo, da nosi torej na skrivnem v
sebi pisateljske kati, ki se morajo samo razviti.
Vse to ni nič pomagalo, strast za oder je bila
njeni žilavi lobanji vse pregloboko vcepljena;
zagotavljala je, da ji je umetnost govorjenja
brifoljena. Ker ji njeno stališče ni dopuščalo, da

bi nastopila na odru, ki ga ni mogla pozabiti,
se je odela v škodo svoje zakonske sreče v vi-
dez mučenice. Njen mož mi je bil drug v tem
dobrodelnem poslu, ki sem ga bil započel v
skrivni želji, da obvarujem domače ognjišče te
dvojice pred objokovanja vrednim razsulum.
Zelo in toplo se mi je zahvaljeval; toda da bi se
resnično in osebno pozanimal za stvar, se ni
drznil. Vzlic temu, da se je baronica protivila,
sem nadaljeval svojo idejo in ji v vsakem pi-
smu posebej svetoval, naj popolnoma izleži to
notranjo bolezen ter se poizkusi v romanu, v
drami ali v pesmi.

— Napišite bistveno vsebino svojega živ-
ljenja, sem ji pisal, ako ste doživeli življenje
burnih in silnih izprememb! Vzemite papir in
pero ter bodite predvsem odkritosrčni, potem
postanete pisateljica, sem ponovil Bornejev
izrek.

— Preveč mučno je, še enkrat preživeti
grenko življenje, mi je odvrnila. Ne, v umet-
nosti hočem pozabiti samo sebe, ko se vživim
v značaje, ki se od mojega zelo razlikujejo.

Nikoli nisem vprašal, kaj bi pač imela po-
zabiti; pravzaprav nisem poznal njene pretek-
losti. Se je li mar bala podati mi rešitev zago-
netke, izročiti mi ključ k njenemu značaju?
Se je li mar kot igralka hotela skriti za maskami
ali se povečati v ulogah, ki so jo nadkriljevale?

Ko sem bil pri kraju s svojimi argumenti,
sem ji priporočal, naj se prične udeleževati kot

prevajalka; to bi spopolnilo njen slog in jo
 uvedlo pri založnikih.

— Ali so prelagatelji dobro plačani? Je
vprašala.

— Precej dobro, samo pošteno se mora
obvladati svoj posel, sem odgovoril.

— Morebiti si mislite, da sem pohlepna
ženska, ampak delo, ki ne prinaša znatnih sa-
dov, me ne privlači.

Tudi njo je popala blaznost dandanašnjih
žena: hotela je, da si sama prisluži svoj kruh!
Baron je napravil dvomeč obraz, kot bi hotel
reči, da mu je ljubše, ako bolj vodi gospodin-
stvo, nego ako prisluži zanemarjenemu domu
deset vinarjev.

Od tega dne me je jela obsipati s proš-
njami!

— Poiščite mi dobro knjigo za prevajanje
in založnika.

Da se po možnosti izvlečem iz škripcev,
sem ji prinesel dva čisto kratka članka za od-
delek »Razno«, ki sta bila namenjena za ilu-
striran, neplačujoč list.

Prešlo je teden dni, ne da bi bil prevod,
lahka naloga, ki bi se izvršila v dveh urah,
končan. Baron, ki se ji je drznil včasih poma-
gati, jo je nazval lenuhinjo, ki spi do belega
dne. Odgovorila pa mu je s tako karajočim gla-
som, ki je dokazoval, da se je dotaknil ranle-
nega mesta. Tedaj sem jo nehal siliti, ker ni bil

moj namen, zasejati kal razpora med oba za-
konska.

Tako so stale reči, ko sva se razšla.

... Sedel v svoji podstrešnici pred baroni-
činimi pisli; ko sem prelistaval drugo za dru-
gim, se je jelo stiskati moje srce. To je bila
zdvajajoča duša, neizbrljena sila, neveljav-
ljen talent, prav tako kot moj! Odtod najina
simpatija! Trpel sem po nji kakor po tistem
delu telesa, ki je mejil na mojo trpečo izrab-
ljeno dušo, ki je sama bila nesposobna, da bi
občutila kruto slast bolečin.

In kaj je pravzaprav storila, da sem ji od-
tegnil svoje sočutje? V trenutku ljubosumnosti
se mi je pritožila radi svoje zakonske nesreče!
In pahnil sem jo vstran ter jo napadel, mesto da
jo izpametujem. To bi bilo tem lažje, ker je
dovolila možu, po njegovih lastnih izjavah, v
zadevi zakonskih dolžnosti popolno prostost.

Obšlo me je neskočno sočutje do te žene,
ki je morala skrivati zle tajne, pogreške v raz-
voju telesne in duševne nravi. Mislim sem v tem
hipu, da zakrivim slabo dejanje, ako jo pustim
vnevar. Ko je dosegla moja brezupnost svoj
višek, sem sedel k mizi in ji pisal, proseč jo od-
puščanja. Prosil sem jo, naj pozabi, kar se je
bilo dogodilo in sem z nespornim pojas-
njeval nesrečni vtis, ki sem ga opazil. Toda ni-
sem našel primernih izrazov, pero mi je usehi-
nilo. Truden in potrjen sem se vrzel na svojo
posteljo.

(Dalle prih.)

V tej zadevi sem izročil tudi ministru za rudarstvo in šumarstvo ter ministrskemu svetu poseben memorandum, v katerem sem opozoril na navedene nedostatke in prosil, naj se ne dela več tako po orijentsko, po metodi: »Bo že kako!«

Dve interpelaciji.

Vprašanje sodruga Melhiora Čobala na ministrskega predsednika radi prekega sode v Sloveniji.

Gospod ministrski predsednik! Zadnje dni meseca maja je stopil v veljavo sklep ministrskega sveta z dne 20. maja, s katerim se je uvelo za vse upravno območje deželne vlade v Ljubljani volno stanje ter vsled tega se je za to ozemlje v zmlu sli starih avstrijskih zakonov iz leta 1869, oziroma 1867, suspendiralo skoro vse državljanske pravice. Zlasti sta se odpravili naredbi poverništva za notranje zadeve pri deželni vladi v Ljubljani št. 134 in 135 ter se s tem omejilo zborovalno in združevalno svobodo. Novih društev se ne sme več brez oblastvenega dovoljenja ustanavljati. Političnim oblastim se daje pravica ustavljati delovanja političnih in drugih že ob-

stoječih društev. Šlo bi se smelo vršiti le v zaprtih prostorih ali le omejeni na goste. Upravni oblasti je dano na voljo, da ustavi izhajanje ali razširjanje tiskovin. — Vprašam ministrskega predsednika: 1. zakaj se je to napravilo nad Slovenijo, v kolji je doslej vladal mir in popoln red? 2. in ali je voljan povzročiti, da se takoj ta sklep ministrskega sveta razveljavi?

V Beogradu, dne 4. junija 1919.
Interpelacija sodruga Antona Krstana in tovarišev na volnega ministra.

Gospod minister!

Danes mi javljajo, da je vojaška oblast takoj vpoklicala v vojaško službo urednika Milana Stajcarja, ki je invalid ter državljane Stjepana Ilijasevića in Vinkota Balogha. — Vprašam gospoda volnega ministra: 1. na kojem pravem temelju je vpoklican invalida Milana Stajcarja v vojno službo ter državljane Stjepana Ilijasevića in Vinkota Balogha? 2. ali je voljan odrediti, da se odpuste ti vpoklicanci, ko se zna, da nima ta vpoklicanobenega pravnega opravičenja.

V Beogradu, 5. junija 1919.

Brzjojavne vesti.

Po svetu.

Pariške stavke.

LDU. Lyon, 9. (Brezžično.) O pariških stavkah se poročajo: Ker je bil večeraj itak praznik, niso stavkujoci delavci imeli nikakih zborovanj, marveč so se mirno izprehajali po Bois de Boulogne. Pogajanja med delodajalci in delavci kovinske stroke se niso razbila, ampak so samo začasno prekinjena, ker pogovori med strokovno zvezo kovinske industrije ter sindikati kljub prizadevanjem delovnega ministra do sobote zvečer niso privedla do nikakih uspehov. Sveti sindikatov so imeli v nedeljo jutraj v takozvani borzi posvetovanje o pogotih za poravnayo. Sklepi so tajni v interesu pogajanj, ki se bodo nadaljevala. V raznih strokah, tako n. pr. pri cestni železnici, se vračajo delavci polagoma zopet k delu. Družba »Metropolitain« je otvorila v nedeljo na dveh novih linijah promet, dasi v nekoliko omejenem obsegu. Na progi Sever-lug se je vozilo tekem sobote 200.000 oseb.

Orlandova rešitev jadranskega vprašanja.

LDU. Lyon, 9. (Brezžično.) Kakor poroča »Petit Parisien«, je predlagal Orlando nastopno rešitev jadranskega vprašanja: Reka z okoličnega postane samostojna država; ljudsko glasovanje ima v zelo kratkem roku odločiti končno usodo tega mesta in njegove okolice. Več strateško važnih otokov in mesto Zadar naj dobi Italija, Šibenik pa Jugoslavija.

Povabilo ogrske sovjetske vlade k mirovni konferenci.

LDU. Budimpešta, 9. (Brezžično.) Ogrski korespondenčni urad javlja: Predsednik pariške mirovne konference, Clemenceau, je ogrski sovjetski vladi poslal nastopno brezžično brzjojavko: Aliirane in asociirane vlade nameravajo zastopnike ogrske vlade poklicati k pariški mirovni konferenci v svrhu, da se pouče o ogrskem naziranju glede pravičnih meja. To se izvrši v trenutku, ko Ogrri neupravičeno ljuto napadajo Čehoslovake in prodirajo na Slovaško. Aliirane in asociirane vlade so že izrazile svojo trdno voljo, končati vse te nepotrebne sovraštvo. Dvakrat so romunskim armadam, ki so bile prekoračile v premirju določene meje in celo nevtralnemu pasu, ukazale, naj se ustavijo ter so jih zadržale, da niso nadaljevale svoj pohod proti Budimpešti, s tem, da so srbske in francoske čete pridržale ob ogrski južni fronti. (Konec brezžične brzjojavke nečitljiv.)

Splošna vojaška dolžnost na Ogrskem.

LDU. Budimpešta, 9. (Brezžično.) Revolucionirski vladni svet je izdal odlok, s katerim se uvaja splošna brambna dolžnost za vsakega na Ogrskem pristojnega moškega delavca od 18. do 45. leta. Kdor bi se brambni dolžnosti odtegnil, pride pred revolucionirski tribunal. Inozemci morejo v to armado vstopiti prostovoljno.

Slovaška fronta.

LDU. Budimpešta, 9. (Brezžično.) Ogrski korespondenčni urad poroča o položaju na slovaški fronti z dne 9. junija: V dolini Slane (Salo) in Rimave (Rima) smo zlozili odpor sovražnika, ki je poizkušal zavara-

vati svoj umik. Severno od Košic smo odbili češki napad. Na ostalih delih fronte nič novega.

Prodiranje Madžarov.

LDU. Budimpešta, 9. (Brezžično.) Rdeča armada nadaljuje svoj znameniti pohod in je danes zavzela mesto Eperjes (Prešov).

Brockdorff se ne vrne v Versailles.

LDU. Pariz, 8. (ČTU.) Glasom časniških poročil se predsednik nemške delegacije grof Brockdorff-Rantzau ne bo več vrnil v Versailles. Nadomestil ga bo nemški državni tajnik Matija Erzberger, ki bo podpisal mir.

Nov kredit Amerike Italiji.

LDU. Washington, 9. (Brezžično.) Državna zakladnica je Italiji dovolila nov kredit šestih milijonov dolarjev.

Stavka kovinarjev v Neapolju.

LDU. Milan, 9. (Brezžično.) V Neapolju je izbruhnila splošna stavka kovinskih delavcev. Vlada je ukrenila vse potrebno za vzdrževanje miru in reda. Dosedaj ni bilo še nikakih izgredov.

Odgovor na nemške protipredloge.

LDU. Pariz, 9. (Brezžično.) Večina komisij, ki so imele nalogo izdelati besedilo odgovora na nemške protipredloge, je že dokončala svoje delo; pričakuje se, da bodo ostale gotove do ponedeljka zvečer, ali do torka jutraj. V ponedeljek popoldne so se sestali k sebi ministri za zunanje stvari Francije, Anglije, Italije in Amerike; razpravljali so o onih določbah preliminarnega mira z Nemčijo, ki se ne nanašajo na mejo med Nemško Avstrijo in Italijo.

Svet četvorice.

LDU. Lyon, 9. (Brezžično.) V nedeljo jutraj se je sestel svet četvorice, ki pa je zaradi Orlandove odsotnosti štel samo tri člane, pri predsedniku Wilsonu ter nadaljeval razpravo o nemških protipredlogih. Načelniki treh vlad so se pečali zlasti z nemško-poljskimi mejami. Mnogo komisij je imelo seje v nedeljo jutraj in popoldne, tako n. pr. komisije za Belgijo za odgovornost, za finančne probleme, za levji breg Rena, za vojne ujetnike, za pristanišča, za obnovo ter komisiji za Čehoslovaško in Poljsko. Posebne komisije, ki so dobile v prejšnjem posameznem poglavlju nemških protipredlogov, morajo predložiti svoja poročila v ponedeljek jutraj; verjetno pa je, da se bo nekaterim izmed njih ta rok nekoliko podaljšal.

Načela mirovne pogodbe ostanejo neizpremenjena.

LDU. Pariz, 8. (ČTU.) »Daily Mail« zatrjuje, da ostanejo vsled pravnega stališča, ki ga zavzemata Wilson in Clemenceau, načela mirovne pogodbe neizpremenjena.

Napad angleškega brodograja na Kronstadt.

LDU. Milan, 9. (Brezžično.) Kakor javljajo iz Londona, poroča »Daily Telegraph«, da je izvršila baltska eskadra angleškega brodograja napad proti Kronstadtu. Potopila je dve boljševiški ladji in pristila boljševiške čete, da so zapustile fort Aleksander.

Vojaški proračun Zedinjenih držav.

LDU. Lyon, 9. (Brezžično.) Iz Washingtona poročajo: Vojna komisija je predložila zbornici osnutak vojaškega proračuna, ki znaša 810 milijonov dolarjev. Ta vsota je za 307 milijonov dolarjev nižja od prejšnjih.

Vojne izgube Rumunije.

LDU. Sibin, 7. (ČTU.) Romunski dopisni urad »Dacia« poroča: Glasom bucareških poročil znašajo romuniske vojne izgube 449.360 mož.

Konec stavke bucareških stavcev.

LDU. Bukarešta, 9. (Brezžično.) Stavka bucareških stavcev, ki ne delajo pri časopisih, je ponehala. Stavci so začeli delati.

Prvi strokovni kongres na Slovenskem.

Binkošne praznike so imele strokovne organizacije na Slovenskem svoj prvi kongres. Prvi, pravimo. Imeli smo že prej kongrese, toda tedaj smo bili še v stari Avstriji in naše organizacije so bile šibke. Med našim delavstvom ni bilo moč govoriti pravega zanimanja za svojo lastno stvar, za misel delavske solidarnosti, ki je predpogoj uspešnega boja. Ta kongres je pa jasno pokazal, da ima naš proletarijat globoko zavest in voljo, da se dvigne delavstvo iz sedanjega suženjstva.

Na kongresu so bile zastopane vse strokovne organizacije na Slovenskem, kot gosti pa so prisostvovali zastopniki strokovnih organizacij iz Zagreba, Beograda in Prage.

Dnevni red kongresa je bil vrlo zanimiv. Iz poročil posnemamo, da imajo te mlade samostojne organizacije danes že daleč nad dvajset tisoč organiziranih delavcev in delavk ter da so v par mesecih izvajale v medznih delovnih razmerah v primeri s plačili med vojno naravnost sijajne uspehe. Še bolj nego poročilo, pa so bili važni temeljiti referati sodruga Petjana o organizaciji, sodruga Čobala o tarifni politiki, sodruga dr. Koruna o delavskem pravu ter obsežni referat sodruga Kocmurja o načrtu delavskega zavarovanja, ki pomeni v primeri s tem, kar smo imeli doslej, popolno birokratizacijo in znatno poslabšanje.

Strokovne organizacije bodo morale torej posvetiti svojo pažno vbočede zlasti v teh smereh: izgraditi organizacije še popolneje, poskrbeti za to, da se uveljavijo delavsko pravo ter da se tudi socialno zavarovanje izvede res v prid delavstva, da se to socialno zavarovanje ne izroči podjetnikom in birokratom, ampak delavstvu, zakaj dokazano je, da ti zavodi tam najbolje delujejo, kjer je vodi delavstvo samo; zakaj samobsebi je umljivo, da imajo birokrati in podjetniki le interes štetiti, dočim morajo imeti in tudi imajo povsod zavarovanci interes, da se za delavstvo res kaj napravi, da se potrebnim bolnikom res pomaga ter boleznim kolikor mogoče prepreči, kar pa bi bila dolžnost države zlasti glede kužnih bolezni. Nemarnost države je čisto kriva, da imajo delavski bolnišnici in drugi zavodi ogromne stroške, ker ni poskrbela o praviem času, da bi se kužne bolezni ustavile ali sploh preprečile.

Snov, ki jo je kongres obravnaval, je važna. Silno važna, pravimo, zlasti zaradi tega, ker imamo opraviti v državi z jako reakcionarno buržoazijo. Narava naše buržoazije bo tepla kruto vse delovne sloje. Ne le rudarja, ne le lesnega delavca, ne le dinarja, ne le čevljarja in krojača, ne le tiskarja in knjigoveza, ne le kvalificirano, ampak tudi nekvalificirano delavstvo, ne le zasebne uradnike in uradnice, marveč tudi državne uradnike in uslužbence; sploh vse, ki žive od ročnega ali duševnega dela. To bi si morali vsi zapomniti in se združiti v eno organizacijo.

Strokovni kongres je dalje sklenil, da naj nova strokovna komisija uglaadi pot, da se ujedinijo vse strokovne organizacije v eno državno organizacijo, ki bo zastopala strokovne organizacije ter države tudi v Internacionali. Nedvomno je, da je ujedinenje potrebno, kako se bo to ujedinenje izvedlo v detailu, o tem se bo strokovna komisija posvetovala z osrednjimi društvi in potem tudi njim poročala o pogajanjih, ki se bodo vršila načelno na podlagi beograjskega kongresa, na katerem sicer nismo bili zastopani, ipak tvorimo načrt dotične konference še precej primerno podlago za ujedinenje, zlasti, ker se ne tiče avtonomije strokovnih organizacij, ki je danes vsaj psihološko utemeljena; predpogoj za nadaljni razvoj naših strokovnih organizacij.

Prav važen se nam zdi tudi moment, ki so ga naglašali zastopniki strokovnih organizacij, da stoji strokovne organizacije odločno na stališču stroge enotnosti ter naglašajo, da zavračajo vsakršno politično vmešavanje tujih vplivov, ki bi hoteli zaneesti razkol v strokovne organizacije. Pred očmi imamo delavske interese in cilj. Organizacije, ki so postale tako ogromne, ki so si znale priboriti v tem kratkem času marsikaj, kar je bilo potrebno, bodo znale tudi uravnati svojo nadaljino taktiko sporazumno in soglasno tako, da ne bodo kovali morda iz nje nepoklicani dobičke, marveč proletarijat.

Prav kongres je dokazal, da vlada v naših organizacijah izborna in zavestna solidarnost, ki nam jamči, da bomo, ko se ujedini celotni organizirani proletarijat v Jugoslaviji, predstavljali najmočnejšo in najbolj solidarno organizacijo v državi, ki nam bo v ponos in ki nam bo jamčila, da si priborimo vsaj to, kar si bo priboril proletarijat v drugih državah.

Naša pot je k socializmu!

V tem zmislu za proletarsko stvar in pazimo, da nas sovražnik ne zaloti nepripravljeni!

Fragmentaričen donesek k reformi vzgoje, pouka in dela v osnovni šoli.

(Dalej.)

Resnica je, da sedi največ izvoženec sreče po mestih; tudi za učitelstvo velja to. Da pa niso vsi ti sami pedagoški geniji, nam kažejo oni, ki imajo v posesti vagnice. Iz besede »vagnica« bi sklepali, da se tu vadijo bodoči vzgojitelji in učitelji naroda svoje umetnosti ob različnem materialu vzete iz mase, med katero bodo vedoč delovali. Kaj še! Vagnice napolni samo izbran material, in še temu so vrata v ta hram umetnosti odprta samo po protekciji. Da s takim materialom operirati in eksperimentirati — če se sploh kaj — ni nobena umetnost, je evidentno; in vendar štejejo to vrsto vzgojiteljev in učiteljev med največje umetnine med umetniki vzgojitelji in učitelji. V resnici pa so med zgoraj omenjenimi umetniki po veliki večini sami kopisti.

Da iz takih učiteljskih in iz takih vagnic ni mogel priti na kmete dober material, je umljivo. Upamo pa, da bo poslej drugače; in zaradi tega dovolj za danes tudi o tem; zakaj izprekoverniti nameravamo to in ono tudi o delu v osnovni šoli.

Slovenski šolniki smo za novotarije zelo dovtetni. Prav malo nam je mar, če bo ta in ona pedagoška rastlinica uspevala tudi pri nas. Zasadimo vsako; in če ta in ona ne uspeva, imamo pa vsaj to veselje, da jo hranimo posušeno in stisnjeno med papirjem. Kaj nam do tega, če rastlinica nima ne barve in ne duha!

In taka eksotična pedagoška rastlinica je tudi delo v osnovni šoli.

Radikalnejši, t. j. oni, ki bi radi že tudi v osnovni šoli izdevali smetišnice itd., so se oprijeli Amerikance Johna Derveya in prav nič jih ne moti delstvo, da Johnu Derveyu v resnici za resnično delo od strani šolske mladine ni toliko, nego mu je za povdarek izobraževalne moči istega. Kdo bi mu oporekal v tem oziru! ... Zmernejši elementi pa so se oprijeli Kerschesteinera; tudi nam je ta mož bolj po godu; zakaj on se ogreva za delo kot tako bolj v dobi, ko stopa otrok že v ta in on stan, oziroma že deluje v tem in onem stanu. V resnici pa imamo mi, z ozirom na delo v osnovni šoli, čisto svoje misli in te hočemo ob koncu svojega fragmenta prav ob kratkem obrazložiti.

Omenili smo že, da se ogrevamo ob pouku za produktivnost. Da te brez dela od strani otrok ni, je jasno. Torej naša glavna zahteva z ozirom na delo v osnovni šoli je ta, da naj v šoli dela res učenec in ne učitelj, in da naj bo učitelj samo duševni vodja vsega tega dela.

Dosedaj so delali učenci — vsaj deloma — samostojno samo ob branju, pisanju, spisu in risanju. Škoda je, a je resnično, da je igrala tudi ta samodelavnost otrok šolska tabla tintam tako inenitno ulogo. Težko bo pisati kritiko o taki stvari, nego je šolska tabla, a lenega dne si jo bomo le privoščili in pokazali bomo poleg precej sončnih strani še več njenih senčnic.

Toda, govorimo o delu v osnovni šoli.

Delati se navadi samo oni, ki se začne zgodaj vaditi; tako je povsod, in tako je tudi v šoli. Dosedaj je bila naša prva skrb, da smo vadili otroke govoriti, in le preradi smo pozabili na delstvo, da mora imeti otrok tudi snov, o kateri lahko govori, in da mora dotično snov dobro po-

znati; pozabili smo ob preživljavi vadbi govora na opazovanje. Vemo, da nam kliče ta in oni: »Kaj pa na naši nauk?« — »Bil je izvečine sam na učnem urniku, na podobah in na predmetih med štirimi stenami!« — »Kaj mi temu in onemu v odgovor?« Otroci so morda res poznali v šolski sobi vsak žrebelj in žrebeljček, a pod milim nebom jim je bila vsaka živalica »t«e, pa naj je imela 2, 4, 6 ali pa še več nog, pa naj je imela dlako, perje ali pa luskinice. Torej prvo delo, ki ga moramo otroke naučiti, je opazovanje; opazujejo naj otroci vse na domu, v šoli, na potu in pod milim nebom. Iz samostojnega opazovanja se rodi izpraševanje, iz tega razgovor, ki naj nikar ne duši naravnega govora z ozkosrčnim zahtevanjem polnih odgovorov. Kar mogoče hitro se naj vadijo otroci tudi samostojnega pisanja, risanja in računanja itd. Prav dobro vemo, da je tak način pouka iz prva težak, a iz težke se rodi blagoslov, ki olajša vse poznejše delo. Karkoli naredi otrok lahko sam, tam naj ga pusti učitelj v miru, in poseže naj vmes samo tam, kjer je ves otrokov trud zaman. Otroci naj izpozna že zgodaj, da je življenje lepo samo za onega, ki ga živi v veselju, ki mu ga proizvoda samostojno delo. (Konec prih.)

Iz Slovenije.

Moralo imajo samo na jeziku.

Naša duhovščina vedno pridiguje in uči o ljubezni do bližnjega, sama pa tega ne pozna. Da to smelo trdimo, imamo pred seboj sledeči dokaz: Mali posestnik Jožef Krempuš iz Ljubi je že 75 let star in še dosedaj neomadeževan. Imel je pisarno dovoljenje v graščinskem gozdu v Ljubljani nabirati suha drva. Mož je šel z dvema svojima otrokoma in je napravil res iz samih suhih pobirkov dva sežnja drv. Ker pa mož ne zna za meje graščanskega gozda, je zašel in pobiral drva tudi na župnikovem gozdu. Župnik seveda, polna usta ljubezni, moža hitro toži radi tatvine. Starček se napoti k župniku in ga prosi, da odstopi od tožbe, saj mu povrne vso škodo. Ta človekoljub je zahteval za dvoje klafter drv 300 K na mestu. Starček ni imel denarja in mu jih ni mogel plačati. Ponudil se mu je, da mu fiste denarje odsluži. Res sta se pogodila, da mu starček naredi v župnikovem gozdu 6 klafter drv, zato da župnik od tožbe odstopi. Župnik seveda je pa na to čisto pozabil. Siromak je bil obsojen radi tatvine na 3 mesece zapora, katero kazen bo moral 75 let stari mož neomadeževan obsediti radi župnikove lakomnosti. Starček bo moral 3 mesece sedeti v ječi, gospod župnik bo pa mirno pridigoval še naprej o ljubezni do bližnjega...

Ključ v glavo!

Splošno se toži, da so otroci pokvarjeni. To čutimo zlasti starši in učitelji, ki se trudimo z otroci v šoli. Ne čudimo se, ako učitelj kaznuje otroka. Prav je, če rabi pametno in dovoljeno kazen. Ključ metati v glavo, to pa gotovo ni modra, še manj pa previdna kazen. Šolska oblast je ne odobruje. In vendar je ž njo strahoval učenca g. Ivan Lavrenčič, učitelj na Viču. Morebiti je ravnal po znani prisplovi: »Če sem majhen, sem pa hud«. Resno vprašamo: Kaj bi se zgodilo, če bi ključ priletel v oko? Deček bi bil revež vse življenje. In če bi ključ priletel malo bolj na stran? Smrt bi nastopila v razredu. In kaj potem? Mi nikakor ne trpimo, da bi kdo v šoli pobijal našo dečo! Prvi viški Sokol, kakor se radi hvalijo, bi lahko imeli več olik in kot učitelj tudi več ljubezni. To poslednjo poznate, saj jo javno kažete, imejte jo tudi v razredu. Tu je na mestu, sicer vam ne bomo zaupali svojih otrok. Prosimo pa šolsko oblast, da pouči g. Lavrenčiča, da otroke podučuje in ne pretepa! Do sedaj smo še z njim potrpevali, v bodoče ne bomo več, ker nam je pri srcu napredek mladine, naroda in njegovo blagostanje.

Prizadeti starši.

Dnevne vesti.

»Shod v« Mestnem domu«.

Sinoči je sklicala JDS shod v »Mestni dom« v Ljubljani, na katerem so poročali dr. Novak, dr. Ravnihar in dr. Triller o vtiskih, ki so jih dobili v Parizu glede mej in ureditve države SHS. Dejanski položaj je neugoden; končno pa še ni rešeno nilejno vprašanje. Pariška deputacija je dobila avdienco tudi pri Wilsonu. Prečitana je bila tudi izjava, ki naglašuje ujedinenje, priznanje morja, udanostno izjavo »dinastij« in apel na pariško konferenco.

Vr. VII 193/19-36.

V imenu Njegovega Velikanstva Kralja!

Deželno sodišče v Ljubljani je razsodilo tako:

Alojzij Jahn, rojen 4. aprila 1900 v Mariboru, pristojen v Mariboru, katoliške vere, samski, natakár v Mariboru, sedaj v preiskovalnem zaporu pri deželnem sodišču v Ljubljani, predkaznovan,

je kriv,

da je koncem leta 1917. in začetkom leta 1918. v Ljubljani

a) pokupoval potrebne reči, namreč pušivo, kavo, orehe, moko, vreče, obleko in oboje v svrhu navijanja cen ter s temi potrebščinami veržil;

b) zahteval, izrabljaje izredne razmere, povzročene po vojni stanju, za prej omenjene potrebščine čezmerne cene, pri čemer je prevzel krivični dobiček 2000 K.

S tem je zakrivil pregrešek draženja in verženja ad a) po § 23., št. 3 in 4, ad b) po § 20., št. 2 lit. b ces. naredbe z dne 24. marca 1917, št. 131 drž. zak.

ter se obsodi

z ozirom na § 135. kaz. zak. z uporabo § 54. kaz. zak. na 3 (tri) mesece težke ječe, poostrene z enim trdim ležiščem na mesec, v katero kaznen se v zmislu § 55. a kaz. zak. vstete zavarovalni in preiskovalni zapor od 8. aprila 1918 pol 1. ure popoldne do 11. maja 1918 10. ure 15 min. dopoldne in od 24. februarja 1919 12. ure popoldne do 9. maja 1919 19. ure, vsled česar se izreče, da je kaznen prestana, ter po § 389. kaz. zak. p. r. na povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

Obenem se v zmislu § 45., št. 1 prej omenjene ces. naredbe odreja, da se ima razsodba brez razlogov po pravnomočnosti razglasiti na obtoženčeve stroške v vseh ljubljanskih dnevnikih in na občinski deski mestnega magistrata ljubljanskega.

V Ljubljani, 9. maja 1919.

Nagode m. p.

št. 9132.

Ustanova ljubljanske občine za pet revnih domačih vdov.

Mestni magistrat odda za tekoče leto petim v Ljubljano pristojnim revnim vdovam ročne ustanove po 80 kron.

Prošnje je vložiti pri vložnem zapisniku mestnega magistrata najkasneje do vstetega zadnjega junija.

Na zakasnele prošnje ne bo ozira. V prošnji je navesti brez zamolčanja dohodke in od česa izvirajo.

imena in starost morda nepreskrbljenih otrok ter kam morda v šolo hodijo, zdravstvene razmere itd.

Mestni magistrat ljubljanski.
dne 4. junija 1919.

Potujočemu občinstvu se priporoča

gostilna „Maribor“.

Izvrstna kuhinja. Pristna vina.

— Vedno sveže pivo. —

Udana

Schweiger, gostilničarka,
Maribor, Grajski trg 1.

Pozor kupci!

Prodajam zidano hišo in hlev, z opeko krito, z zemljiščem in sadnim drevjem ali pa brez zemljišča, v Trbovljah. Hiša je pripravna za trgovino. Cena primerna. Resni kupci se vabijo na ogled. — Natančnejša pojasnila pismeno, če se priloži znamke, in ustmeno daje Anton Urek, Loke št. 329, Trbovlje II.

Kje se dobi najboljši kruh in pecivo?

v **Franjo Korenovi**

pekarni

Celje, Gosposka ulica 3.

GOSPODARSKA PISARNA

Dr. Ivan Černe

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
poslojpe LJUDSKE POSOJILNICE.

daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izpostavlja posojila, posreduje prodajo in nakup vrednostnih papirjev in tujega denarja, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje cenitve in ogleda. Promet z Ameriko. Edina pisarna te vrste v Jugoslaviji.

Urađuje od 8.-11. ure dop., od 3.-5. ure pop. Vprašajte s pismom. Znamka!

Agitirajte za naše časopise!

Otvoritev kavarne.

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem otvorila v Mariboru novo kavarno, ki jo bom vodila pod imenom

„Narodna kavarna“

(preje kavarna Europa)

ter zagotavljam p. n. občinstvu, da bode v vsakem oziru preskrbljeno za dobro in točno postrežbo.

Stelzer Leopoldina.

Vinska klet pri Malču, Ljubljana, nasproti JADRANSKO BANKO. Tedajo se v kleti in čez ulico pristna, stara in nova, bela, rdeča in črna vina. Slavnemu občinstvu se najtopleje priporoča Stanko Jesenko.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno: Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršite v vsenaerte stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Pravkar je izšel v zalogi

Učiteljske tiskarne

r. z. o. z.

v Ljubljani

SLOVENSKI METULJAR,

spisal Julij Bučar,

navodilo, kako je loviti, rediti, razpenjati metulje in kako urejevati zbirko; z morfološkim opisom metulja v vseh preobrazbah. S 15 slikami.

Cena K 5.—

To knjigo, ki je edina svoje vrste v slovenskem jeziku, priporočamo najtopleje vsem, ki si napravljajo zbirko metuljev. — Posebno priprava je za srednješolce.

!! Razkrinkani Habsburžani !!

Senzacionalna knjiga

„Moja preteklost“

od grofice Larischeve — nečakinje cesarice Elizabete

je izšla ravnokar v slovenskem prevodu v založbi Umetniške propagande — Ljubljana, Sodna ulica 5, kjer se od četrtega naprej tudi dobi. Predzaznamba naročil istotam.

Pripomba: Predležena knjiga je brez vsake literarne cene. Pač pa svedoči — pisana od nečakinje cesarice — ne samo o njeni moralni revščini, ampak o popolni propalosti krogov do nedavno najvišjih. Smatramo jo le kot dobro sredstvo, da se iztrebijo zadnje sledi spoštovanja do Habsburžanov pri nas. Zaradi tega ta izdaja.

Založništvo.

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, mlo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z I. referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1½ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

2 0/0

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —

Objava.

Podpisani naznanjajo, da so zvišali obrestno mero vlog na knjižice, oziroma na tekoči račun, začeni s 1. julijem t. l.

na 3.º čistih,

pri vlogah na tekoči račun z najmanj trimesečno odpovedjo pa

na 3¼.º čistih.

DENARNI ZAVODI V LJUBLJANI.